

POSTANOWIENIE

26 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 26 marca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa B. L.

przeciwko Redaktorowi Naczelnemu serwisu [...] T. spółce akcyjnej

w W.

o nakazanie publikacji sprostowania,

na skutek skargi kasacyjnej Redaktora Naczelnego serwisu [...] T. spółki akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 29 września 2022 r., V ACa 523/22,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

II. zasądza od Redaktora Naczelnego serwisu [...] T. spółki akcyjnej w W. na rzecz B. L. tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 360 zł (trzysta sześćdziesiąt złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 29 września 2022 roku, wydanym w sprawie V ACa 523/22 Sąd Apelacyjny w Warszawie, uwzględniając częściowo apelację pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 23 lutego 2022 roku w sprawie IV C 1848/21 – sprostował w zaskarżonym wyroku niedokładności (pkt 1.), zmienił częściowo rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji (pkt. 2.), oddalił apelację pozwanego w pozostałym zakresie (pkt. 3.) i rozstrzygnął o kosztach postępowania odwoławczego (pkt. 4.).

Wyrok ten – w zakresie rozstrzygnięć pkt 3 i 4 został zaskarżony skargą kasacyjną przez stronę pozwaną, która zarzuciła naruszenie:

a) przepisów prawa materialnego, to jest art. 32 ust. 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku Prawo prasowe (Dz. U. Nr 5, poz. 24, z późn. zm.; dalej: „Prawo Prasowe”);

b) przepisów postępowania, to jest art. 321 k.p.c. w związku z art. 187 k.p.c. mogącego mieć wpływ na wynik sprawy poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji przyjęcie, iż dokonana przez sąd ingerencja w treść sprostowania sformułowanego przez Powódkę, nie stanowi wyjścia poza granicę orzekania;

c) naruszenia art. 31a ust. 1 w związku z art. 33 ust. 1 pkt 1) Prawa Prasowego poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie;

d) naruszenie art. 31a ust. 1 w związku z art. 33 ust. 2 pkt 2) Prawa Prasowego poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie.

W świetle tak sformułowanych zarzutów skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w zaskarżonej części i zmianę orzeczenia poprzez uwzględnienie w całości apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie oraz zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Ponadto wniósł o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na podstawie wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., twierdząc, że jest ona oczywiście

uzasadniona.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona powodowa wniosła o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, a z ostrożności - o jej oddalenie oraz o zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna pozwanego nie kwalifikuje się do przyjęcia do rozpoznania i tym samym do merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., jeżeli zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. m.in. postanowienia SN: z 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004, Nr 6, poz. 100; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16) i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego o charakterze elementarnym. Taka sytuacja ma miejsce, kiedy sądy *meriti* oparły swoje rozstrzygnięcia na wykładni przepisu, pozostającej w oczywistej sprzeczności z tą, którą jednolicie przyjmuje się w orzecznictwie i doktrynie, albo na przepisie, który nie obowiązywał już w dacie orzekania, w sposób oczywiście błędny zastosowały określony przepis w ustalonym stanie faktycznym.

Pozwana nie zdołała wykazać opisanej kwalifikowanej wadliwości zaskarżonego orzeczenia. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zawiera argumentacji prawnej, wykazującej kwalifikowaną postać rażącego naruszenia prawa materialnego, polegającą na oczywistości tego naruszenia dostrzegalnej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej. Przytoczone w skardze twierdzenia stanowią wyłącznie polemikę z przedstawionym w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku stanowiskiem Sądu Apelacyjnego. Pozwana nie formułuje nowych, nierozstrzygniętych dotąd problemów wykładniczych przepisów prawa prasowego.

Zasadniczą funkcją sprostowania jest umożliwienie zainteresowanemu, a więc osobie, której dotyczą fakty przytoczone w prostowanym materiale prasowym, przedstawienia własnej wersji zdarzeń. Instytucja sprostowania stanowi szczególny mechanizm prawa prasowego pozwalający opinii publicznej na zapoznanie się ze stanowiskiem drugiej strony sporu, umożliwia zainteresowanemu zajęcie własnego stanowiska i przedstawienia swojej wersji wydarzeń umożliwiając mu dotarcie do opinii publicznej z własną prawdą, za pośrednictwem tego samego środka przekazu, w którym ukazały się uprzednio informacje oddziałujące na jego wizerunek. Tak więc przedmiotem sprostowania są informacje (fakty) nieprawdziwe (lub nieścisłe) wedle oceny dokonanej przez wnoszącego o sprostowanie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przeważa koncepcja subiektywnego ujmowania sprostowania (por. postanowienia SN z: 2 marca 2001 r., V KKN 631/98; 5 sierpnia 2003 r., III KK 13/03, uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 18 lutego 2005 r., III CZP 53/04, wyrok SN z 15 maja 2008 r., I CSK 531/07). Przyjęcie takiej koncepcji sprostowania sprawia, że przedmiotem procesu sądowego jest przede wszystkim kontrola zasadności dokonanej przez redaktora naczelnego odmowy opublikowania żądanego sprostowania w świetle przesłanek przewidzianych w art. 31a-33 Prawa prasowego. W rozpatrywanej sprawie ostateczna treść sprostowania, które zgodnie z wyrokami sądów *meriti* winien zamieścić pozwany spełnia kryteria określone w tych przepisach.

Zarzucając naruszenie art. 321 k.p.c. skarżący pomija, że sprawa o opublikowanie sprostowania jest sprawą rozpoznawaną w procesie, z pewnymi

modyfikacjami wynikającymi z art. 52 Prawa prasowego. Rola sądu w takim procesie ogranicza się zasadniczo do ustalenia, czy zainteresowany podmiot zachował wymogi formalne żądania sprostowania oraz czy wniósł pozew w terminie określonym w art. 39 ust. 2 Prawa prasowego (zob. M. Olszyński, w: M. Brzozowska-Pasieka, J. Pasieka, M. Olszyński, Prawo prasowe. Komentarz praktyczny, Warszawa 2013, teza 10 do art. 39). Nie oznacza to jednak, że pewne fragmenty treści sprostowania nie mogą być przez Sąd wyeliminowane. W przeciwnym razie Sąd nie mógłby w tego typu sprawach uwzględnić częściowo powództwa. W orzecznictwie Sądu Najwyższego nie jest kwestionowany pogląd, że w sprawie o sprostowanie materiału prasowego sąd może nakazać jego opublikowanie z pominięciem - jeżeli nie jest to sprzeczne z wolą powoda - fragmentów niespełniających kryteriów przewidzianych w art. 33 ust. 1 pkt 1, 4 i 5 Prawa prasowego (zob. wyroki SN z: 6 listopada 2020 r. I CSK 728/18, OSNC 2021, Nr 6, poz. 43; 13 grudnia 2022 r., II CSKP 503/22; postanowienie SN z 20 czerwca 2023 r., I CSK 5612/22). Wykluczone jest natomiast dodanie do treści sprostowania jakiegokolwiek fragmentu. Związanie granicami żądania nie oznacza zatem, że sąd związany jest w sposób bezwzględny samym sformułowaniem zgłoszonego żądania. Jeżeli treść żądania sformułowana jest niewłaściwie, niewyraźnie lub nieprecyzyjnie, sprostowanie zawiera niepotrzebne powtórzenia - sąd może, a nawet ma obowiązek, odpowiednio je zmodyfikować (zgodnie z wolą powoda i w ramach podstawy faktycznej powództwa). Nadanie – tak jak w rozpatrywanej sprawie - ujawnionej w treści pozwu woli powoda poprawnej juretycznie formy, bez wychodzenia poza ramy podstawy faktycznej powództwa, nie stanowi naruszenia art. 321 k.p.c. (zob. postanowienia SN z: 25 czerwca 2018 r., V CSK 56/18, 20 czerwca 2023 r., I CSK 5612/22). W tym aspekcie trzeba jedynie dodać, że wola powoda może być wyrażone w każdej formie, również w sposób dorozumiany.

W tym stanie rzeczy należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1, 1¹, 3 i 4 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., art. 398²¹ k.p.c. i § 8 ust. 1 pkt 2 w zw. §

10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[SOP]

[ms]